

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ У БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Галина Омеляненко

Запорізький національний університет

Анотація:

У статті розглянуто структуру та зміст моделі формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: теоретико-методологічний, операційно-діяльнісний і критеріально-оцінний структурні модулі. Висвітлено мету, основні методологічні підходи до організації цього процесу, принципи й педагогічні умови його ефективної реалізації; етапи, форми, методи та засоби процесу формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту. Визначено рівні сформованості, критерії й оцінку сформованості науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту.

Ключові слова:

модель; науково-дослідницькі уміння; інформаційно-комунікаційні технології; бакалаври фізичного виховання і спорту.

Аннотация:

Омеляненко Галина. Модель формирования научно-исследовательских умений у бакалавров физического воспитания и спорта средствами информационно-коммуникационных технологий.

В статье рассмотрена структура и содержание модели формирования научно-исследовательских умений у бакалавров физического воспитания и спорта средствами информационно-коммуникационных технологий, а именно: теоретико-методологический, операционно-деятельностный и критериально-оценочный структурные модули. Определены цель, основные методологические подходы к организации данного процесса, принципы и педагогические условия его эффективной реализации; этапы, формы, методы и средства процесса формирования научно-исследовательских умений у бакалавров физического воспитания и спорта. Установлены уровни, критерии и оценка сформованности научно-исследовательских умений у бакалавров физического воспитания и спорта.

Ключевые слова:

модель, научно-исследовательские умения, информационно-коммуникационные технологии, бакалавры физического воспитания и спорта.

Resume:

Omeljanenko Galina. Model of formation of scientific and research skills of bachelors majoring in physical education and sports by means of information and communication technologies.

In the article deals with the structure and content model of research skills in bachelor of physical education and sport by means of information and communication technologies, such as theoretical and methodological, operational activity and the evaluation of criterion - structure of the module. Deals with the goal, the basic methodological approaches to the organization of the given process, principles and pedagogical conditions for its effective implementation; stages, forms, methods and means of the process of forming research skills of Bachelor of Physical Education and Sports. The levels of formation, formation evaluation criteria and research skills Bachelor of Physical Education and Sports. Author determined among information and communication technologies used in the training of future professionals, scientists distinguish: network technologies, which include Internet technology and technology capabilities using local and wide area networks (Internet technology "World Wide Web" - information service network Internet for access to information resources located on their respective servers based on hypertext technology, using hypertext language files are recorded Hyper Text Markup Language - HTML, and allows you to work in the local and global networks obchyslyualnyh); Web-site (electronic research and academic libraries, catalogs, specialized academic publications, specialized research sites); Multimedia technologies (multimedia lectures, electronic reference books, encyclopedias, dictionaries, books, video materials); system and application software (spreadsheets, text and image editors, tools for viewing presentations, etc.); Internet communication tools - email, online conferences, social networks, forums, personal websites and blogs.

Key words:

model; research abilities; of informatively-communication technologies; the bachelors of physical education and sport.

Постановка проблеми. В умовах суцільної інформатизації та комп'ютеризації суспільства, різкої зміни суспільних відносин, соціальних орієнтирів та ідеалів, переоцінки цінностей постає питання інформатизації системи освіти. Це спонукає до ґрунтовного аналізу й переоцінки попередніх педагогічних здобутків, чинних інформаційних систем і проведення наукових досліджень, пов'язаних із актуальними проблемами сучасної вищої школи, перспективами її подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні триває інтенсивний пошук сучасних форм і методів формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Дидактичні та

психологічні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій навчання з метою формування науково-дослідницьких умінь у студентів висвітлені у працях В. Безпалька, В. Зінченка, В. Ледньова, В. Ляудіса, О. Леонтєва, Ю. Машбиця, А. Пенікала, В. Паламарчук, Л. Прокопенка, Н. Тализіної, В.В.Рубцова, О. Тихомирова та ін. На сьогодні накопичено певний досвід практичного використання інформаційно-комунікаційних технологій як супроводу навчального процесу, проведено ряд наукових досліджень щодо вивчення впливу інформаційно-комунікаційних технологій на формування у студентів науково-дослідницьких умінь. Вони переконливо свідчать про незаперечні переваги раціонального поєднання

традиційних методичних систем навчання з інформаційно-комунікаційними технологіями. Але зазначені вище дослідження не вичерпують багатогранної проблеми формування науково-дослідницьких умінь засобами інформаційно-комунікаційних технологій у бакалаврів фізичного виховання і спорту.

Дослідження проводилося відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту Запорізького національного університету.

Формулювання цілей статті. Мета статті – обґрунтувати структуру та зміст моделі формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи та узагальнюючи сучасні наукові дослідження, нами було розроблено модель формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій як системну сукупність упорядкованої множини взаємопов'язаних і взаємозумовлених цілісних елементів, поєднаних спільною метою і спрямованих на формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту.

Модель формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій містить цілісний опис процесу формування науково-дослідницьких умінь, тобто в ній ураховується не тільки логіко-змістова сторона навчання, а й послідовність у часі, етапність названого процесу. Структура моделі повинна давати можливість розглянути будь-які сторони, характеристики об'єкта дослідження. Зміст нашої моделі зумовлений соціальним замовленням суспільства на фундаментальну підготовку творчої особистості майбутнього фахівця педагогічного спрямування.

Структура розробленої моделі формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій дає можливість виокремити в ній три основні модулі: теоретико-методологічний, операційно-діяльнісний і критеріально-оцінний.

Теоретико-методологічний структурний модуль моделі формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій охоплює такі компоненти: мета, що визначається соціальним замовленням суспільства на впровадження наукових досліджень у професійній діяльності фахівця із фізичного виховання і спорту; основні

методологічні підходи до організації процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту; принципи організації процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту та педагогічні умови ефективної реалізації процесу формування дослідницьких умінь.

Метою розробленої моделі є формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Методологічними підходами до організації процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту є: системний, діяльнісний, особистісно зорієнтований, міждисциплінарний, дослідницький.

Процес формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту може бути успішно реалізований за умови забезпечення системності. Залучення студентів до наукової роботи з погляду вимог системності має чітку спрямованість, плановість, наукову координацію, є невіддільним складником професійної підготовки фахівців. У процесі підготовки робочих навчальних програм з основних дисциплін передбачалися види робіт, спрямовані на виконання студентами наукових досліджень із поступовим їх ускладненням від першого до випускного курсу, забезпечуючи при цьому узгодженість і систематичність на міжпредметному рівні. Особливо це стосується навчальних дисциплін окремих циклів.

Системний підхід передбачає визначення мети і завдань, розробку концепції (основних напрямів, стратегії їх реалізації, програми і методики) формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту; визначення структурних компонентів цієї системи; встановлення характеру взаємозв'язку між ними; виявлення рівнів і критеріїв оцінки результативності, вибір форм, методів, засобів реалізації процесу формування науково-дослідницьких умінь. Реалізується системний підхід поетапно.

Спираючись на провідні положення діяльнісного підходу (О. Леонт'єв), зазначимо, що формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту не може здійснюватися поза діяльністю, воно, по суті, і полягає в залученні студентів до вмотивованої науково-дослідницької діяльності, у ході якої і відбувається формування науково-дослідницьких умінь.

Сьогодні процес формування дослідницьких умінь ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого підходу. Основою такого підходу, на думку В. Серикова, є навчальна ситуація, створення якої відповідає таким

вимогам: подання елементів змісту у вигляді різнорівневих особистісно зорієнтованих завдань; засвоєння змісту у процесі діалогу як особливого дидактико-комунікативного середовища, що забезпечує суб'єктно-сенсове спілкування, рефлексію, самореалізацію особистості; імітація соціально-рольових і просторово-тимчасових умов, що забезпечують реалізацію особистісних функцій у ситуаціях внутрішньої конфліктності, змагання [5, с. 19].

Міждисциплінарний підхід створює нові засади для організації науково-дослідницької діяльності студентів. Для нього характерним є прагнення органічно поєднати різні галузі знань на основі посилення значущості деяких фундаментальних дисциплін. Реалізація цього інтеграційного процесу веде до зникнення міждисциплінарних бар'єрів і посилення взаємозв'язку між галузями знань, що позначається на виконанні комплексних завдань у різних формах наукової діяльності студентів [6, с. 297].

Поетапне використання міжпредметних зв'язків у процесі формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту передбачало виокремлення одного зі структурних компонентів професійної підготовки – науково-дослідницьку діяльність бакалаврів фізичного виховання і спорту, відбір навчальних дисциплін, необхідних для встановлення міжпредметних зв'язків; структурування навчальної інформації, отриманої на основі інтегративного підходу.

Ефективна реалізація процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікативних технологій можлива за таких умов: орієнтація на розвиток дослідницьких якостей особистості, спрямування на творчу самореалізацію; інтеграція змісту підготовки до науково-дослідницької роботи зі змістом фахових і спеціально-теоретичних дисциплін, педагогічної практики; забезпечення неперервності процесу формування науково-дослідницьких умінь; поетапного залучення студентів до дослідницької діяльності через різні форми аудиторної і позааудиторної науково-дослідницької діяльності; перебудови навчального процесу на основі самостійних форм навчання.

Усе, зазначене вище, уможлиблюється впровадженням дослідницького підходу до навчання шляхом ознайомлення студентів із методами наукового пізнання, формування у них наукового світогляду, розвитку пізнавальної самостійності. Науковці виокремлюють такі функції дослідницького підходу в навчанні: виховання пізнавального інтересу, створення позитивної мотивації, розвиток інтелектуальної сфери особистості, формування умінь і навичок

самоосвіти, способів активної пізнавальної діяльності [1].

Формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікативних технологій ґрунтувалося на принципах системності, наступності, цілепокладання, інтеграції навчальної та дослідницької діяльності, поєднання групових та індивідуальних форм навчання, інтерактивності, увіходження студентів в інформаційно-дослідницьке середовище.

Процес формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту було організовано так, щоб розкрити взаємовплив, взаємопроникнення наукових ідей, принципів, понять, законів і теорій. Це давало студентам змогу отримати цілісне уявлення про науково-дослідницьку діяльність фахівця в галузі фізичного виховання і спорту, зрозуміти її складну структуру, внутрішні і зовнішні зв'язки, шляхи та перспективи розвитку. Реалізувати такий підхід можна за допомогою активного застосування методів наукового дослідження вже з першого курсу, оскільки у процесі навчання науково-дослідницька діяльність може виконувати функції зовнішньої і внутрішньої інтеграції.

Інтеграція та диференціація – невіддільні характеристики будь-якого розвитку. Вони суттєво змінюють зміст і структуру сучасного наукового знання, значення окремих наук, шляхи і пріоритети розвитку наукових теорій. Процеси інтеграції та диференціації, що відбуваються в науці, віддзеркалюються в освіті. Вони впливають на навчальні плани, програми та методичні підходи до вивчення дисциплін у вищих навчальних закладах. Через диференціацію та індивідуалізацію навчально-виховного процесу найповніше реалізується принцип особистісно зорієнтованого навчання і розширюються можливості студентів у виборі власної освітньої траєкторії [2; 4].

Принцип інтерактивності реалізовувався шляхом активної взаємодії студентів у процесі навчання через бесіду, діалог, роботу студентів у малих групах, евристичні бесіди, дискусії, «мозкові атаки», «круглий стіл», «ділові ігри», конкурси практичних робіт із їх подальшим обговоренням.

Операційно-діяльнісний структурний модуль моделі формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікативних технологій охоплює такі компоненти, як: етапи процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту; форми і методи формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту; засоби

формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту.

У межах нашого дослідження ми виокремили чотири етапи процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій: мотиваційно-орієнтовний; пошуково-дослідницький; професійно-дослідницький та етап самореалізації.

Метою мотиваційно-орієнтовного етапу було з'ясування науково-дослідницьких мотивів, передумов дослідницької самореалізації. Саме для цього етапу характерним є виникнення й усвідомлення спонукання щодо науково-дослідницької діяльності, усвідомлення значущості знань про науково-дослідницьку діяльність і науково-дослідницькі уміння, формування позитивної мотивації до науково-дослідницької діяльності, розуміння особистісного сенсу в науково-дослідницькій діяльності, що стає можливим за умов орієнтації на розвиток дослідницьких якостей особистості. Основними принципами організації роботи на цьому етапі був принцип спрямованості процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту на реалізацію освітньої мети і соціального замовлення, принцип цілепокладання. Провідними методами, що використовувалися на цьому етапі, були пояснювально-ілюстративні та репродуктивні. Основними формами мотиваційно-орієнтовного етапу були лекції, практичні та лабораторні заняття, предметні гуртки, проблемні групи. Прогнозований результат на цьому етапі – розвиток внутрішніх передумов дослідницької самореалізації; науково-дослідницькі мотиви й інтереси; активність.

Метою пошуково-дослідницького етапу було одержання бакалаврами фізичного виховання і спорту науково-дослідницьких знань, відомостей про результати наукових досліджень, позитивного педагогічного досвіду та формування науково-дослідницьких умінь у процесі поетапного залучення студентів до дослідницької діяльності через різні форми аудиторної та позааудиторної пошукової та науково-дослідницької роботи, а саме: лекції, практичні заняття, лабораторні заняття, індивідуальна робота, самостійна робота студентів, предметні гуртки, проблемні групи, участь у факультетських, університетських наукових семінарах; участь в олімпіадах різного рівня. Для цього етапу характерним було усвідомлення мотиву щодо науково-дослідницької діяльності за умов інтеграції змісту підготовки до науково-дослідницької діяльності зі змістом спеціально-теоретичних і фахових дисциплін; забезпечення неперервності

процесу формування науково-дослідницьких умінь, перебудови навчального процесу на основі самостійних форм навчання, розробки і впровадження інноваційного науково-методичного забезпечення процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту. На пошуково-дослідницькому етапі принципами організації процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту були визначені: принцип системності, наступності, інтерактивності, інтеграції навчальної та науково-дослідницької діяльності, входження бакалаврів фізичного виховання і спорту в інформаційно-дослідницьке середовище. На цьому етапі застосовувалися такі методи: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладання. Прогнозований результат на цьому етапі – повнота засвоєння науково-дослідницьких знань і сформованість на певному рівні науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту.

Метою професійно-дослідницького етапу було подальше формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту за умов забезпечення неперервності процесу формування науково-дослідницьких умінь; професійного спрямування науково-дослідницької діяльності; інтеграції змісту підготовки до науково-дослідницької роботи зі змістом педагогічної практики. Принципами організації процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту на професійно-дослідницькому етапі були: принцип системності, наступності, входження бакалаврів фізичного виховання і спорту в інформаційно-дослідницьке середовище. Основними формами професійно-дослідницького етапу стали педагогічна практика, курсова робота, участь у конкурсах різного рівня на кращу студентську наукову роботу. Саме на цьому етапі відбувається реалізація мотивів і трансформація мотиваційних тенденцій. На цьому етапі застосовувалися такі методи: частково-пошукові, дослідницькі. Прогнозований результат – сформованість у бакалаврів фізичного виховання і спорту науково-дослідницьких умінь.

Метою етапу самореалізації була ціннісна орієнтація особистості, реалізація потреби до науково-дослідницької діяльності як внутрішньої необхідності. Саме для цього етапу характерне закріплення мотиваційних тенденцій науково-дослідницької діяльності як внутрішньої необхідності за умов забезпечення спрямованості студентів на творчу самореалізацію. Принципами організації процесу формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту на етапі

самореалізації стали: принцип системності, наступності, цілепокладання, входження студентів у інформаційно-дослідницьке середовище. Основними формами етапу самореалізації були: участь у факультетських, університетських наукових семінарах, конференціях; участь в олімпіадах різного рівня; участь у конкурсах різного рівня на кращу студентську наукову роботу; студентські публікації. На цьому етапі застосовувалися дослідницькі методи. Прогнозований результат на цьому етапі – рефлексивний аналіз, самооцінка здатності до науково-дослідницької діяльності.

Серед інформаційно-комунікаційних технологій, які застосовуються у професійній підготовці майбутніх фахівців, науковці виокремлюють: мережні технології, до яких належать Інтернет-технологія і технології, що використовують можливості локальних і глобальних обчислювальних мереж (Інтернет-технологія «World Wide Web» – інформаційний сервіс мережі Інтернет для доступу до інформаційних ресурсів, розміщених на відповідних серверах, що ґрунтується на гіпертекстовій технології із використанням гіпертекстової мови запису файлів *Hyper Text Markup Language* – HTML і надає можливість роботи в локальних і глобальних обчислювальних мережах); Web-сайти (електронних науково-освітніх бібліотек, каталогів, наукових фахових видань, спеціалізовані науково-дослідницькі сайти); технології мультимедіа (мультимедійні лекції, електронні довідники, енциклопедії, словники, підручники, відеоматеріали); системне та прикладне програмне забезпечення (електронні таблиці, текстові та графічні редактори, засоби для перегляду презентацій, тощо); засоби Інтернет-комунікації – електронна пошта, он-лайн конференції, соціальні мережі, форуми, персональні сайти і блоги.

Дослідниця Л. Денисова наголошує, що в системі вищої фізкультурної освіти накопичена достатня кількість різноманітних інформаційно-комунікаційних засобів навчання, спрямованих на підвищення якості навчального процесу, які відрізняються оригінальністю, високим науковим і методичним рівнем, однак розробки в галузі навчальних систем на основі гіпермедійних технологій є недостатніми. Гіпермедійне інформаційне середовище навчання використовує певну логіку організації навчально-пізнавального процесу. Відповідно до цього, проектування інформаційно-навчального середовища враховує індивідуальний рівень підготовленості студентів, забезпеченість наочністю, повноту викладення інформаційного матеріалу, передбачає можливість роботи в системі у властивому для кожного студента

темпі [3]. Інформаційно-навчальне середовище забезпечує систематичне використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, інформаційно-навчальне середовище як системна сукупність упорядкованої множини взаємопов'язаних і взаємозумовлених компонентів (теоретичний блок, практичний блок, контрольний блок, творча лабораторія, комунікативний блок), поєднаних спільною метою і спрямованих на формування науково-дослідницьких умінь у бакалаврів фізичного виховання і спорту сприяє підвищенню рівня пізнавальної та інтелектуальної активності, формуванню інтересу до пошукової, науково-дослідницької, творчої діяльності; підвищенню самостійності студентів у науково-дослідницькій роботі під час виконання різноманітних дослідницьких проектів; навчання студентів методів колективного розв'язання проблем; організації спільної роботи викладачів і студентів; ефективному саморозвитку особистості, її адаптації до вимог і потреб ринку праці; збільшенню рівня ефективності науково-дослідницької діяльності, даючи змогу ефективно використовувати на практиці дослідницький підхід, внаслідок чого активізується процес формування науково-дослідницьких умінь студентів.

Критеріально-оцінний структурний модуль моделі формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій охоплює компоненти моделі, які є складниками педагогічного моніторингу сформованості науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту, а саме: прогнозований результат; рівні сформованості (низький, середній, достатній і високий) науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту; критерії й оцінка сформованості науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту.

Висновки. Отже, розроблена модель формування науково-дослідницьких умінь бакалаврів фізичного виховання і спорту засобами інформаційно-комунікаційних технологій має реалізовуватися з урахуванням аналізу й діагностики соціально-економічних потреб суспільства, із застосуванням системного, діяльнісного, особистісно-орієнтовного, міждисциплінарного, дослідницького підходів. Умовами її функціонування є: орієнтація на розвиток дослідницьких якостей особистості, спрямування на творчу самореалізацію, забезпечення неперервності процесу формування науково-дослідницьких умінь, інтеграція змісту підготовки до науково-дослідницької роботи зі змістом фахових і спеціально-теоретичних дисциплін, педагогічної практики через різні форми аудиторної і позааудиторної науково-

дослідницької діяльності, перебудова навчального процесу на основі самостійних форм навчання; дотримання принципів системності, наступності, цілепокладання, інтерактивності, інтеграції навчальної та науково-дослідницької діяльності, входження студентів в інформаційно-навчальне середовище.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування науково-

дослідницьких умінь студентів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Подальшого вивчення потребують: педагогічні аспекти організації науково-дослідницької діяльності у процесі дистанційного навчання; використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних фахівців різних профілів.

Список використаних джерел

1. Андреев В.И. Эвристическое программирование учебно-исследовательской деятельности / Валентин Иванович Андреев. – М.: Высш. шк., 1981. – 240 с.
2. Бевз В.Г. Історія математики як інтеграційна основа навчання предметів математичного циклу у фаховій підготовці майбутніх учителів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання» / Бевз Валентина Григорівна. – К., 2007. – 49 с.
3. Денисова Л.В. Гіпермедійне інформаційне середовище навчання як засіб професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Лоліта Вікторівна Денисова; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2010. – 22 с.
4. Интернет обучение: технологии педагогического дизайна / М.В. Моисеева, Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.И. Нежурина; под ред. М.В. Моисеевой. – М.: Камерон, 2004. – 216 с. – (E-Learning).
5. Сериков В.В. Личностно-ориентированное образование / В.В. Сериков // Педагогика. – 1994. – № 5. – С. 16–21.
6. Virtual Learning Environment [Electronic resource] // Virtual School. – 1997. – Access mode: <http://www.virtualschool.edu/ile/ILE>.

Рецензент: Сегеда Н.А. – д.пед.н., професор

Відомості про автора:

Омельяненко Галина Анатоліївна
 Запорізький національний університет
 вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя,
 69600, Україна
 doi:10.7905/нвмдпу.v1i12.853

Надійшла до редакції: 02.05.2014 р.

Прийнята до друку: 22.05.2014 р.

References

1. Andreev, V. I. (1981). *Evrystyc Programming Training and yssledovatel'skoy activities*. Moscow: High society . HQ. [in Russian].
2. Bevz, V. G. (2007). *History of mathematics as a basis for integration of mathematical learning objects run in professional training of future teachers: Author. Thesis for obtaining sciences. degree of Doctor of Pedagogy . sciences specials. 13.00.02 "Theory and Methodology of Teaching"*. Kyiv, 2007. [in Ukrainian].
3. Denisova, L. (2010). *Hypermedia information environment education as a means of professional training in physical education and sport: Author. Thesis . for obtaining a science degree candidate. ped. sciences specials. 13.00.04 "Theory and Methods of Professional Education"*. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Kyiv. [in Ukrainian].
4. *Internet Education: Technology pedagogical design*. (2004). М. Moiseev, Е. Polat, М. Buharkyna, М.І. Nezhuryna. Ed. М. V. Moysseevoy. Moscow: Cameron. [in Russian].
5. Serikov, V. V. (1994). *Personality-oriented education*. Pedagogy. 5. 16-21. [in Russian].
6. *Virtual Learning Environment*. (1997). Retrieved from: <http://www.virtualschool.edu/ile/ILE>. [in Russian].